GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 6. *Marțĭ, Mercurĭ 9 (21) Ianuariu* 1885.

Românii, Tronulŭ și opiniunea publică.

V.

Scimŭ că Maghiarii făceau dependentă împăcarea cu Austria de uniunea Transilvaniei cu Ungaria.

Pretensiunilorŭ lorŭ se opunea starea lucrurilorŭ din Transilvania, faptele împlinite: legile de egală îndreptățire națională aduse la 1863 de representanții poporului ardelénŭ în înțelegere cu monarchulŭ, legĭ promulgate, sancționate și puse în practică.

Era învederatŭ, că Tronulŭ dorindŭ a se împăcă cu unii nu putea avé intențiunea sĕ lovéscă în ceilalțĭ, voindŭ a face o concesiune Maghiarilorŭ nu se putea gândi a retrage scutulŭ și garanțiile oferite Românilorŭ credincioșĭ din Transilvania.

Cum era sĕ iésă dér Tronulŭ din acéstă dilemă?

Elŭ apelă la înțelepciunea noilorŭ sĕi consiliarĭ din cabinetulŭ Belcredi, care succedă în véra anului 1865 ministerului Schmerling, însărcinându-i sĕ găsescă o modalitate, prin care sĕ se pótă împăcă unii, fără a fi brușcațĭ ceilalțĭ.

Din nenorocire pentru causa nóstră națională ministrulŭ comite Richard Belcredi nu cunoscea adevĕrata situațiune a poporului românŭ din Transilvania; de altă parte ardea de nerăbdare de a îndrepta ceea ce a stricatŭ antecesorulŭ sĕu și a dobândi împăcarea cu Ungurii.

Ca federalistŭ, care s'a fostŭ opusŭ din rĕsputerĭ sistemului Schmerlingianŭ, ministrulŭ Belcredi susținea legăturĭ intime cu vechii conservativĭ ungurĭ ca Mailath, Eszterhazi, Sennyey ș. a. Dintre Românĭ nu scimŭ sĕ se fi aflatŭ măcar unŭ singurŭ bărbatŭ independentŭ și cu greutate în apropierea guvernului centralŭ, ca sĕ pledeze pentru causa română.

Probabilŭ că în urma sfătuirilorŭ sale cu conservatorii ungurĭ, d. Belcredi și-a formatŭ părerea, ce a devenitŭ apoi atâtŭ de fatală pentru noi Românii, părerea, care a esprimat'o în cuvintele: *„Trebue sĕ jertfimŭ ceva și Maghiarilorŭ!“*

Iși póte face cineva o ideiă despre impetuositatea pretensiunilorŭ ómenilorŭ de statŭ maghiarĭ, décă unŭ *federalistŭ* de turnura d-lui Belcredi numai spre a puté urmá negociările cu ei s'a hotărîtŭ a-le sacrificá independența constituțională a Transilvaniei.

Ca sĕ nu se pară însă că suntemŭ parțialĭ și preocupațĭ în judecata nóstră, trebue sĕ observămŭ că Belcredi cu tóte astea nu avea în gândŭ contopirea totală a Ardélului cu Țéra ungurescă, ci elŭ își închipuia uniunea numai în modŭ condiționatŭ pe lângă conservarea drepturilorŭ câștigate ale Românilorŭ. Lui Belcredi îi era cunoscutŭ, că Românii s'au pronunțatŭ la 1848 în contra uniunei și că nicĭ acum nu o voiescŭ, dér elŭ își basá sperantele pe „vlădicii și funcționarii“ noștri și credea, că cu ajutorulŭ lorŭ va scóte la cale uniunea condiționată.

In sensulŭ acesta a făcutŭ elŭ și raportulŭ sĕu către tronŭ și tronulŭ în rescriptulŭ regescŭ dela 25 Decemvre 1865 și-a esprimatŭ din nou dorința, ca ceea ce se face sĕ nu se facă în prejudițiulŭ drepturilorŭ câștigate ale Românilorŭ; ér unirea definitivă o făcea dependentŭ „dela cuvenita considerare a intereselorŭ speciale ale marelui principatŭ alŭ Transilvaniei și dela garantarea pretensiunilorŭ de dreptŭ ale deosebitelorŭ naționalitățĭ și confesiunĭ.“

Acestea le pregăteau miniștrii și le enunciá monarchului. Ce făceau însĕ în acelașŭ timpŭ Românii, pentru ca sĕ împedece planurile amenințătóre dușmane și sĕ aducă o dovadă reală și neîndoiósă înaintea tronului și a opiniunei publice, că ei cu nicĭ unŭ prețŭ nu vorŭ sĕ renunțe la drepturile lorŭ și la viața lorŭ națională?

Era nu numai o datoriă față cu interesele nóstre de esistență, ci și o datoriă a nóstră față cu tronulŭ, ca sĕ sprijinimŭ prin manifestațiunĭ puternice naționale înalta sa intențiune, de a face sĕ ni se respecteze din partea conlocuitorilorŭ noștri maghiarĭ drepturile câștigate.

Sĕ mai atingemŭ durerósele córde ale atitudinei conducĕtorilorŭ noștri din acelŭ timpŭ? — Ajunge, credemŭ, décă ne vomŭ reaminti, că după încercarea nesuccésă din tómna anului 1865 de a dobêndi întrunirea unui congresŭ naționalŭ românescŭ, nu s'a făcutŭ din partene nici-o manifestațiune energică de caracterŭ generalŭ. Eramŭ adêncŭ nemulțumițĭ cu mersulŭ lucrurilorŭ, vedeamŭ apropiându-se viforulŭ, făceamŭ reservațiunile nóstre de dreptŭ prin municipiĭ, dér n'amŭ sciutŭ sĕ profitămŭ de momentŭ spre a inițiá o mișcare generală de protestațiune și spre a aduce la cunoscința directă a tronului îngrijirile vóstre.

Ni se șoptea p'atuncĭ, ca și în ḍiua de adĭ, la urechiă, că este voia Maiestățiĭ Sale ca sĕ fimŭ liniștițĭ și sĕ ne supunemŭ cu încredere órbă la tóte actele guvernului sĕu, ca și cum monarchulŭ n'ar sci că și consiliarii sĕi suntŭ ómenĭ și potŭ greșí și ca și cum capulŭ statului ar puté sĕ doréscă, ca noi prin tăcerea și supunerea nóstră órbă sĕ ne periclitămŭ viața și desvoltarea națională.

„Copilulŭ, care nu plânge, nu capĕtă de mâncare.“ Românii n'au sciutŭ sĕ dea nemulțămirei lorŭ acelŭ efectŭ, ca sĕ străbată până la tronŭ, ear tronulŭ trebuia sĕ crédă, că este bine sfătuitŭ de consiliarii sĕi și că tóte se facŭ spre mulțămirea generală.

Intr'aceea sosi catastrofa dela 1866. Ómenii împăcărei condiționate trebuiră sĕ facă locŭ cabinetului Beust, a căruia programă era: împăcarea cu orĭ ce prețŭ. Situațiunea devenì pentru noi și mai amenințătóre.

Intreprins'amŭ celŭ puținŭ acum vr'unŭ pasŭ, prin care sĕ fi arĕtatŭ tronului profunda nóstră nemulțămire cu starea lucrurilorŭ și sĕ fi cerutŭ garantarea drepturilorŭ nóstre? Dér cum sĕ fi pututŭ ajunge la o hotărîre așa de energică în amețéla și în tărbaceala, în care ne aflamŭ mare parte și din causa nelucrărei de mai înainte?

Dér sĕ nu trecemŭ cu vederea, că totușĭ s'a făcutŭ o încercare de a ne apropiá de tronŭ, care însă fiindŭ pusă dela începutŭ pe-o basă strîmtă și unilaterală a trebuitŭ sĕ rĕmână fără de efectŭ. In memoriulŭ conferenței române dela 1881 se ḍice despre acestŭ pasŭ la pagina 103: „Dieta convocată la Sibiiu în Iuliu 1863 nicĭ chiar în 1866 nu a fostŭ disolvată, decâtŭ numai ținută în amorțélă așa, că mulțĭ Românĭ încă totŭ mai credeau, că lucrurile se vorŭ întórce spre mai bine, din care causă 1493 bărbațĭ românĭ apucară calea petițiunei la tronŭ.“

Era învederatŭ, că după ce Românii nu mai aveau nicĭ o representanță legală, după ce legea electorală pusă în aplicare în Transilvania nu admitea representarea națiunei române recunoscută prin lege, nu mai rĕmase Românilorŭ altă cale spre a se apropia de tronŭ, decâtŭ calea petițiunei.

Acestei petițiunĭ ar fi trebuitŭ însĕ sĕ i se dé o astfelŭ de estindere și trebuia sĕ fiă făcută într'o astfelŭ de formă și c'unŭ astfelŭ de aplombŭ, încâtŭ tronulŭ sĕ nu fi pututŭ stá la îndoială nicĭ unŭ momentŭ, că ea avea sĕ fiă espresiunea generală a dorințelorŭ și plângerilorŭ poporului românŭ transilvanŭ.

Cestiunea Universitățiĭ Române.

Amŭ reprodusŭ într'unulŭ din numerile trecute alŭ fóiei nóstre o corespondență din Pesta către „Neue freie Presse,« a cărei tendențiositate era sĕ ne descriă pe noi Românii ca pe nisce turburătorĭ, ca pe nisce »irredentiștĭ,« fiindcă amŭ cerutŭ prin organulŭ nostru crearea unei universitățĭ române.

„L'Indépendance roumaine«, reproducêndŭ acea corespondență, scrie în numĕrulŭ dela 3/15 Ianuariu urmĕtorulŭ articulŭ de fondŭ.

»Așadară, fiindcă pressa uneia dintre naționalitățile, care compunŭ statulŭ-mosaicŭ numitŭ Austro-Ungaria, reclamă pentru acéstă naționalitate ceea ce alte naționalitățĭ au deja în acelŭ statŭ, trebue ca acea pressă sĕ merite epitetulŭ de „irredentistă.« „Gazeta Transilvaniei« este unŭ organŭ românŭ „irredentistŭ« și încă unulŭ „din cele mai irredentiste‘ (se află și altele care suntŭ mai puținŭ irredentiste?) De când? Și pentru ce? Fiindcă ea reclamă o universitate română pentru Românii din Transilvania? Dér atuncĭ Germanii din Austria sunt irredentistĭ, fiindcă ei vréu sĕ aibă universitatea lorŭ, de asemenea Cehii și Ungurii, fiindcă și acestia vréu sĕ aibă propria lorŭ universitate și fiindcă ar găsi pré straniu ca sĕ li se dea o universitate română. Singura diferință între aceste popóre și Românĭ este, că aceia au toțĭ universitățile lorŭ și chiar mai multe pentru fiecare naționalitate, pe când Românii singurĭ n'au nicĭ una — și ei suntŭ obligațĭ séu a frecventa una din universitățile la care se vorbesce o limbă care nu e a lorŭ séu a se expatria și a veni sĕ se înscrie la una din universitățile române, când nu se ducŭ în Francia, în Belgia, în Italia, în Elveția séu în Germania. Austro-Ungaria are, cu Bucovina, mai atâția Românĭ câțĭ Ungurĭ. Sĕ admitemŭ chiar că cu Jidovii maghiarisațĭ poporațiunea ungurescă ar întrece cu câteva sute de mii și chiar c'unŭ milionŭ poporațiunea română a acestui statŭ poliglotŭ. Ar fi acésta unŭ motivŭ ca sĕ se refuse unora ce se acordă altora? Amŭ fi fórte recunoscătorĭ savanțilorŭ redactorĭ dela »Neue freie Presse,« dacă ar binevoí sĕ ne spună din ce causă s'ar refusá Românilorŭ de dincolo de Carpațĭ d'a avea o universitate a lorŭ? Și arĕtându-ne causa, îi rugămŭ sĕ ne spună în acelașĭ timpŭ — suntŭ destulŭ de savanțĭ ca sĕ scie acésta — câțĭ Ungurĭ suntŭ în Transilvania și câțĭ Românĭ? Acestŭ detaliu este fórte importantŭ, căcĭ din momentulŭ ce va fi constatatŭ că în Transilvania numĕrulŭ Românilorŭ este superiorŭ turorŭ celorlalte naționalitățĭ reunite — și noi socotimŭ între aceste afară de Ungurii și Saxonii, pe Jidovii, Armenii, Grecii, Bulgarii, Țiganii etc. — rĕspunsulŭ la întrebarea ce amŭ pus'o va fi încă și mai interesantŭ. Nu trebue sĕ uitămŭ, că acestĭ Românĭ iau parte la tóte sarcinele statului, că ei 'șĭ dau, și încă cu multă bravură, sângele lorŭ pentru patria comună. Nu trebue sĕ aibă ei nimicŭ în schimbŭ? Și când ei cerŭ unŭ lucru atâtŭ de simplu, atâtŭ de naturalŭ, cum este crearea unei universitățĭ a lorŭ, unde sĕ se pótă instruí în propria lorŭ limbă, o pretențiune pe care unŭ guvernŭ dreptŭ și lealŭ nicĭ n'ar așteptá s'o vadă manifestându-se pentru ca sĕ mérgă înainte, trebue ca ei sĕ fie acusațĭ pentru acésta de irredentismŭ? Dar aceea probéză contrarulŭ. Dacă Ro-

mânii Transilvaniei voiescŭ o universitate română în Transilvania, e o dovadă că ei nu consideră pe cele din Bucureşcĭ şi Iaşĭ ca p'ale lorŭ. Dacă »Gazeta Transilvaniei« ar fi »una din foile cele mai irredentiste,« cum îĭ place corespondentului dela »Neue freie Presse« a-o boteza, ea n'ar cere o universitate română în Transilvania ci ar ḑice:

»Fiind-că în calitatea nóstră de irredentiştĭ noi ne considerămŭ ca făcêndŭ parte din regatulŭ României, nu vremŭ alte universităţĭ decâtŭ pe cele din Bucurescĭ şi Iaşĭ, precum nu vremŭ unŭ altŭ Suveranŭ decâtŭ pe regele Carolŭ I.“

Dar nu. »Gazeta« ḑice:

»Vomŭ continua a recunósce ca Suveranŭ alŭ nostru pe împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ, a da sângele nostru pentru patria comună, a plăti statului contribuţiunile nóstre, dar nu vremŭ ca cu banii noştri sĕ se zidéscă teatre unguresci, sĕ se întreţină scóle şi universităţĭ unguresci şi sĕ fie forţaţĭ copii noştri a părăsi limba strămoşilorŭ lorŭ, pentru ca sĕ înveţe pe a descendenţilorŭ lui Attila şi Arpadŭ. Vremŭ sĕ avemŭ scólele nóstre şi biserica nóstră, totŭ aşa de bine precum le-au Ungurii pe ale lorŭ, precum Germanii şi Cehii le-au pe ale lorŭ. Vremŭ sĕ rĕmânemŭ supuşĭ credincioşĭ ai Măiestăţii Sale împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, dar vremŭ sĕ rĕmânemŭ Românĭ în ţera nóstră şi nu permitemŭ a ni se cere, ca noi sĕ devenimŭ Unngurĭ, precum nicĭ noi nu ceremŭ, ca Ungurii sĕ devină Românĭ. Noi ceremŭ, ca sĕ se ţină promisiunea ce ni s'a făcutŭ de a se respecta egalitatea naţionalităţilorŭ. Noi reclamămŭ aceste drepturĭ şi nu vomŭ înceta de a le reclama, până ce ni se vorŭ acorda.«

»Şi »Neue freie Presse“ numesce acésta »irredentismŭ?«

„Dacă amŭ fi amicii Ungurilorŭ, le-amŭ dori sĕ nu aibă altŭ rĕu mai mare decâtŭ acesta.«

»L'Independance roumaine« 'şĭ încheiă articululŭ conciliândŭ pe Ungurĭ, ca sĕ opună mai puţină resistenţă pretenţiunilorŭ atâtŭ de modeste ale Românilorŭ.

Îi mulţămimŭ din inimă »Independenţei române,« că ia în apĕrare drépta nóstră cerere, rĕspunḑêndŭ cu multă demnitate şi logică celorŭ carĭ nu se ruşinéză a ne atribui epitetulŭ de irredentiştĭ, numai fiindcă aşa cerŭ interesele Maghiarilorŭ.

O judecată asupra Ungurilorŭ.

„Allgemeine Zeitung« din München, unulŭ din ḑiarele germane, care se bucură de cea mai bună reputaţiune, vorbindŭ despre faptele anului 1884 trece în revistă şi faptele petrecute în Ungaria esprimându-se în terminĭ, carĭ numai măgulitorĭ nu potŭ fi pentru Maghiarĭ şi carĭ dovedescŭ, că Europa încă şi-a deschisŭ ochii şi urmăresce cu mai multă atenţiune cele ce se petrecŭ în statulŭ corónei sf-lui Stefanŭ. Iată ce scrie numitulŭ ḑiarŭ despre pretinşii pionerĭ ai culturei în Orientŭ:

»Sub aparenţa unui guvernămêntŭ strictŭ constituţionalŭ şi a unui regimŭ cu maiorităţĭ parlamentare, se ascunde în Ungaria viaţa şi moravurile semibarbare ale unei poporaţiunĭ, care n'a eşitŭ încă din starea evului mediu. Resultatulŭ observaţiunilorŭ nóstre asupra Ungariei se póte resumá în câte-va cuvinte: Intréga administraţiune este coruptă, poporulŭ este pretutindenea necioplitŭ şi absolutŭ ignorantŭ şi nicĭ decum coptŭ pentru ceea ce nobleţa numesce „constituţiune«, elŭ îşĭ face datoria décă alege pe acela care scie sĕ-i dea mai înainte sĕ bea şi dacă — când e înferbântatŭ de »idea de statŭ ungurescŭ“ — îşĭ esprimă ura sa în contra Germanului, Sasului, Românului şi la trebuinţă îi şi maltratéză.

»Acestŭ regatŭ »constituţionalŭ«, Ungaria, are şi elŭ naţionalităţile sale, care cu greu se supunŭ şi luptă pentru autonomia lorŭ. Dar pe când in Austria naţionalităţile suntŭ într'o stare de cultură inferióră celei a Germanilorŭ, în Ungaria este contrarulŭ: cu tóte silinţele ce şi-le dau Ungurii pentru ca sĕ'mpedece desvoltarea intelectuală a naţionalităţilorŭ, acestea li suntŭ superióre prin limba şi cultura lorŭ, ca d. e. Germanii.

»Dacă punemŭ pe Croaţĭ pe aceeaşĭ tréptă de cultură ca Maghiarii, urméză că ar fi celŭ mai inferiorŭ acela, care sub o inspiraţiune rafinată şi fără scrupulŭ, maltratéză pe acela care-i este superiorŭ séu celŭ puţinŭ egalŭ; de asemenea este o minoritate, care apasă o maioritate.«

In fine adevĕrulŭ începe a triumfá.

Din dieta Croaţiei.

In şedinţa dela 16 Ianuariu a dietei croate, deputatulŭ Pavlovicĭ a învinovăţitŭ pe deputatulŭ Paucovicĭ, că a furatŭ unŭ césornicŭ cu lanţŭ şi l'a amanetatŭ pentru suma de 100 fl.

Paucovicĭ se apĕră în contra învinuirilorŭ ce i se aducŭ şi ḑice că deputatulŭ Bacarcicĭ a fostŭ îndemnatŭ de colegii sĕi, fiindŭ în stare de beţiă, a ridica aceste acusaţiunĭ. (Contraḑic eĭ sgomotóse în stânga.)

Bacarcicĭ către preşedintele: Dacă nu'lŭ chemaţĭ la ordine, îlŭ voiu pălmui. (Larmă mare, se forméză grupurĭ în sală, care gesticuléză mereu.)

Cumicicĭ: Şi pe galeere se vorbesce de onóre. Pavlovicĭ înţelege despre afacere totŭ atâtŭ câtŭ unŭ măgarŭ despre cumpĕnă. Duşmanulŭ meu celŭ mai mare Milenovicĭ mi-a declaratŭ din propriulŭ sĕu indemnŭ, că învinovăţirea despre cei 100 fl. este neadevĕrată. Pavlovicĭ este datorŭ la diferite institute de banĭ 14,000 fl., deşi tótă averea lui este numai de câteva mii.

Pavlovicĭ sare furiosŭ în susŭ: Ticălosule! Mincinosule! Te chemŭ la rĕspundere, ştrengarule, nicĭ unŭ creiţarŭ nu sunt datorŭ şi amŭ 100,000 fl. avere. (Mare agitaţiune).

Preşedintele sună. — Camenar: Lŭ voiu terî afară! — Paucovicĭ: Sunt în Zengg cea mai cu vaḑă persónă şi n'am fostŭ eschisŭ din nicĭ o societate. Pavlovicĭ ese afară, ca sĕ nu auḑă ce infame minciunĭ a spusŭ.

După mai multe încercărĭ de a vorbi, i se detrage lui Pavlovicĭ cuvêntulŭ. Paucovicĭ a provocatŭ pe Pavlovicĭ la duelŭ prin deputaţii Crsnjavi şi Popovicĭ.

In şedinţa dela 17 Ianuariu preşedintele dietei a propusŭ eschiderea deputatului Pavlovicĭ pe douĕḑecĭ de şedinţe, a deputatului Paucovicĭ pe optŭ şedinţe, şi totdeodată îi admoniéză.

Precum vedemŭ, dieta Croaţiei nu mai ţine sémă de demnitatea parlamentară. Inţelegemŭ că e la locŭ orĭ ce opoziţiune câtŭ de straşnică în contra fapţelorŭ arbitrare ale guvernului şi maiorităţii dietei, care suntŭ în contra intereselorŭ ţĕrii, dér a degenera o dietă până la scene ca cea de susŭ, e a face din dietă unŭ localŭ despreţuitŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Botezulŭ Domnului s'a serbatŭ cu mare solemnitate la tóte bisericile românescĭ din Braşovŭ. La biserica din cetate a eşitŭ şi musica regimentului 2 de infanteriă împreună cu o companiă de soldaţĭ, care a datŭ mai multe şarge. Au asistatŭ la liturghiă în biserică precum şi la sfinţirea apei la puţulŭ din têrgulŭ flosului, comandantulŭ garnisónei generalulŭ Fischer, împreună cu totŭ corpulŭ oficerescŭ în mare ţinută. După sfinţirea apei părintele Baiulescu a botezatŭ armata şi publiculŭ asistentŭ fórte numerosŭ.

—0—

In ministerulŭ comunicaţiunei se facŭ lucrările pregătitóre pentru regularea Someşului şi svêntarea liveḑei apătóse Ecedŭ din comitatulŭ Sătmarului, care are o întindere de peste 4 milurĭ pătrate.

—0—

Deputatulŭ antisemitŭ Geza Racz a fostă provocatŭ la duelŭ de fii deputatului Moritz Wahrmann. Racz a declaratŭ, că deórece a atăcatŭ în parlamentŭ pe Moritz Wahrmann, nu e trebuinţă de duelŭ. Cu tóte acestea e dispusŭ sĕ dea satisfacţiune în modŭ cavalerescŭ dér numai lui Moritz Wahrmann, ér după ce va terminá cu acesta va da şi unuia din fii sĕi, dér nu amêndurora. Afacerea se crede, că se va resolva de către unŭ tribunalŭ de onóre.

—0—

In interesulŭ maghiarisării Ceangăilorŭ, »Societatea St. Ladislau“ a cerutŭ acordarea unei subvenţiunĭ de 4000 fl. pentru înfiinţarea unei misiunĭ la Ceangăii din România. Acéstă cerere se desbate acum în şedinţa comisiunei reuniunei.

—0—

»Bukovinaer Rundschau« comunică, că în ḑilele acestea a fostŭ unŭ conflictŭ de graniţe între câţĭ-va soldaţĭ românĭ şi austriacĭ la Boianŭ în graniţa dintre Bucovina şi Moldova. S'au împuşcatŭ de amêndouĕ părţile. Causa acestui conflictŭ este, precum se ḑice, împrejurarea că soldaţii românĭ au întratŭ pe teritoriu austriacŭ, dar pre care ilŭ pretinde România.

Cugetărĭ la încheierea anului.

In anii 1830—1840 ca şi în ḑilele nóstre, Românii erau eschişĭ dela tóte oficiile şi diregĕtoriile publice; se înfiinţau societăţĭ de maghiarisare, se dedeau premii dascălilorŭ şi şcolarilorŭ românĭ, cari dovedeau progresŭ în limba maghiară; se despreţuia şi se batjocurea, ca şi astăḑĭ, totŭ ce nu era Maghiarŭ.

Kossuth, pe atuncĭ redactorŭ alŭ foiei, »Pesti Hirlap,« atacă cu-o violenţă turbată şi cea mai mică încercare de apĕrare a naţionalităţilorŭ, inferândŭ pe fiii lorŭ cei mai devotaţĭ cu epitete de trădătorŭ de patriă, întocmai cum suntemŭ prigoniţĭ şi tractaţĭ şi astăḑĭ de agitatorĭ în contra ideei de statŭ maghiarŭ nou inventată.

Pe atuncĭ fiindŭ ideile lui Kossuth precumpĕnitóre, se pretindea pe faţă desnaţionalisarea. Astăḑĭ în urma compromisului dintre tactica lui Szeckenyi şi Kossuth se afirmă susŭ şi tare pe hârtiă, că feluritele disposiţiunĭ asupritóre ale legilorŭ, precum şi feluritele mĕsurĭ şi reuniunĭ ale lorŭ, nu au de scopŭ maghiarisarea cu forţa a naţionalităţilorŭ.

Acésta o afirma şi reuniunea Szechényi din Sătmarŭ în apelulŭ ei comunicatŭ ḑilele trecute şi în „Gazeta Transilvaniei,» şi totuşĭ cu câtă barbariă a fostŭ atacatŭ, chiar consiliulŭ municipalŭ alŭ Sătmarului, pe profesorulŭ de limba română D-r Lucaciu, care nu are altŭ pĕcatŭ, decâtŭ că este credinciosŭ nemului sĕu şi patriei. Aceste însuşirĭ suntŭ însĕ necompatibile cu şovinismulŭ maghiarŭ.

In 22 Decembre anulŭ trecutŭ ţinŭ adunare generală „Schulverein«ulŭ maghiarŭ sub presidiulŭ primarului Gerloczy, care începu vorbirea sa cu asigurarea că activitatea lorŭ nu e îndreptată în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare şi apoi continuă: »începemŭ activitatea nóstră cu scóla, voimŭ sĕ crescemŭ o generaţiune, care sĕ fie maghiară cu spiritulŭ şi cu limba şi care însuşindu-şĭ maghiarismulŭ sĕ scie cugetá şi sêmţí unguresce, ca nu numai de jure ci şi de facto sĕ se ţină de patria maghiară,« — apoi ḑice: Activitatea reuniunei nóstre fiindŭ îndreptată asupra nemaghiarilorŭ, voimŭ ca aceştia însoşindu-şĭ limba maghiară totŭ mai tare sĕ se contopéscă cu noi etc. a se vedé »Egyetértés« Nr. 342 în articolulŭ de fondŭ sub titlulŭ »Rĕspunsulŭ nostru la adresa Schulvereinului germanŭ.« Şovi-

---

FOILETONU.

1884 şi 1885.

Tragi-comediă locală-naţională de Sandu Pungă-gólă, dascălŭ şi feciorŭ de popă. Jucată în preséra anului nou în vestitulŭ oraşŭ alŭ Braşovului de mai mulţĭ perde-vară şi fură-vreme. Musică de Cobzărescu.

(Urmare).

VII.

De sigurŭ, domnilorŭ, veţĭ sci,
Că fraţii meşterĭ de aci,
Domnii cismarĭ şi pantofarĭ,
Mĕsarĭ, săbăi şi cojocarĭ
In o deplină armoniă
Forméză toţĭ o companiă.
Dênşii, credŭ eu, s'ar ofensa,
Décă nu i-aşŭ considera.
Decĭ, ca orĭ cum sĕ parŭ galanţŭ,
Pe-alŭ dumnealorŭ representantŭ
Acum sĕ între 'lŭ voiu lăsá,
Ca se vĕ pótă informa
Despre câte-o împrejurare,
Ce n'o prea scie fiecare.
Aşa, Culiţă pantofarulŭ
Sĕ'şĭ verse-acum niţelŭ amarulŭ!

Culiţă pantofarulŭ (întră cu o pĕrechiă de cisme pe mână). Bună séra, domnilorŭ şi cocónelorŭ!... Ce mai faceţĭ, sĕnĕtoşĭ, sĕnĕtóse?.... Da ce vĕ uitaţĭ cu atâta mirare la mine, par'că nu m'aţĭ mai fi vĕḑutŭ nicĭ odată!.... Apoi bine, nu v'am adusŭ eu la partea cea mai mare de câte şi mai câte orĭ cisme şi ghete?... Ce, credeţĭ d-vóstră, că doră n'aş sci eu, unde-i strînge papuculŭ pe cei mai mulţĭ şi pe cele mai multe din câţĭ şi câte sunt aicea de faţă?

Aşteptaţĭ sĕ mĕ mai recomândŭ?... Ei bine, o sĕ mĕ recomândŭ, décă-i aşa moda!

Eu sunt vestitulŭ Culiţă pantofarulŭ din satŭ din Prostescĭ, de unde m'a adusŭ părintele. Cum-îi-ḑice, ca sĕ învĕţŭ meşteşugulŭ pantofăriei. Adică vorba vine, ca sĕ învĕţŭ meşteşugulŭ, dar în adevĕrŭ câtŭ e ḑiulica de mare nu facŭ altceva, decâtŭ ţiu în braţe băiata de ţîţă a domnului şi umblu de colo până colo cu afurisitele éstea de conturĭ. Cu atâta m'am alesŭ şi eu de doi anĭ şi jumĕtate, decând am venitŭ din Prostescĭ, căcĭ altfelŭ de rĕbdatŭ, rĕbdamŭ eu şi acasă, ér' câtŭ despre bătaiă, nu-i duceamŭ dorulŭ nicĭ în Prostescĭ.

Adică, ḑĕu, prostŭ lucru e sĕ fii şi ucenicŭ la pantofarŭ!

Stăpânulŭ e nĕcăjitŭ câtŭ e ḑiua, că nu-i vinŭ muşterii, şi şi aceia, cari-i vinŭ, nu-i plătescŭ cu anii, şi lucru dracului, în urma urmelorŭ totŭ nĕcazulŭ îi cade pe mine. Mai alesŭ séra colea, după-ce mai pune şi câte ceva la măsea, te vede sfântulŭ Ilie! ...Jip, jap, de gândescĭ, că acum, acum te ia Archanghelulŭ!.... Cu atâta mĕ mai mângăiu şi eu, căcĭ sciu, că nu sunt singurulŭ, care o păţeşce aşa, cum vĕ spuiu.

Şi sciţĭ din ce pricină mănâncŭ păpară de cele mai multe orĭ?.... Din pricina blăstematelorŭ éstea de conturĭ!

De diminéţa încă, de pela optŭ ciasurĭ ţi-le pune stăpânulŭ pe capŭ, şi'ţĭ spune, că-i vai de pelea ta, décă nu te-i întórce cu parale!... Ei, ce sĕ facĭ?.... Te ducĭ, că n'ai încătrău!... Când colo, ce sĕ veḑĭ?... Te ducĭ la cocóna Cutare, care are sĕ plătéscă nisce papucĭ de prunel încă de astă-vară, şi când sĕ întri înlăuntru, servitórea îţĭ spune că dórme, şi că sĕ te ducĭ mai târḑiu la domnu în cănţălăriă. Te ducĭ la domnu în cănţălăriă, şi'ţĭ spune, că sĕ ţi-le plătéscă cocóna, că ea le-a poruncitŭ!... Te ducĭ la domnu profesorŭ Rabdă-fóme şi cei sĕ'ţĭ plătéscă petecele, ce i-le-a pusŭ domnulŭ la cisme, şi când colo, ce'ţĭ rĕspunde?.... Că mai ânteiu sĕ voteze Eforia banĭ de cvartirŭ pentru profesorĭ!... Auḑĭ vorbă!... Par'că Eforiei multŭ ce-i pasă de cvartirulŭ d-nilorŭ profesorĭ! După partea d-neaei potŭ ei sĕ mai aştepte încă multă vreme!... Te ducĭ la d-nulŭ Alişverişŭ, care are prăvălia, sciţĭ colo, în drépta dela stânga, şi'n locŭ de parale ce'ţĭ spune?... »Că nu mergŭ treburile, şi că negoţulŭ se duce dracului!....“ Te ducĭ la d-nu Cutare, şi ilŭ întrebĭ, de ce nu'şĭ răfuesce odată socotéla, cu care

nismulŭ maghiarŭ în obscurnatismulŭ sĕu infernalŭ nu e capabilŭ de judecată leală, căcĭ pre când Schulvereinulŭ germanŭ şi-a propusŭ a mântui, a conserva pe naţionalii sĕi, şi cu totŭ dreptulŭ, pre atuncĭ Reuniunea maghiară şi-a alesŭ de scopŭ amalgamisarea şi desnaţionalisarea altorŭ naţionalităţĭ nemaghiare. Ce conţinŭ óre altceva cuvintele esplicătóre de programŭ ale preşedintelui ei Gerloczy?

Şi mai violente espresiunĭ s'au auḑitŭ în Ardélŭ, în adunarea conchemată ḑilele trecute în Cluşŭ pentru acelaşŭ scopŭ de renegatulŭ némţŭ Haller Karoly, ai căruia părinţĭ, cu deosebire mama sa, nicĭ că sciu unguresce. Cum a ḑisŭ şi elŭ: »magyar nemzetünk,« »magyar anyanyelvünk,« atuncĭ fericita mamă-sa germană, nu i-a putulŭ ḑice »kedves,' ci numai ‚mein lieber.«

Intru adevĕrŭ cea mai mare parte a şoviniştilorŭ maghiarĭ sunt unŭ conglomeratŭ de renegaţĭ din tóte popórele, pe carĭ forte bine i-a caracterisatŭ ḑilele trecute în clubulŭ junilorŭ cehĭ deputatulŭ şi scriitorulŭ Holecek ḑicêndŭ: ‚rasa domnitóre maghiară, care pune puterea înaintea moralităţii« (A se vedé Egyetértés Nr. 347 din 1884.)

Parola ḑilei e şi astăḑĭ ca şi în anii 1830—1848: »fiecare omŭ sĕ fie omŭ şi Maghiarŭ.« Ca sĕ fii înferatŭ de agitatorŭ şi trădătorŭ de patriă, e de ajunsŭ sĕ-ţĭ vorbescĭ limba maternă pe stradă şi în locŭ publicŭ. Suntŭ încă în memoria nostră viue prigonirile junimei nóstre în Cluşŭ, Lugoşŭ şi cele mai recente infestaţiunĭ ale junimei nóstre dela universitatea din Peşta. Astăḑĭ suntŭ îndesate colónele foilorŭ maghiare fără deosebire de partidă cu strigărĭ de alarmă din causa votului juraţilorŭ saşĭ din Sibiiu, prin care fu achitatŭ venerabilulŭ nostru G. Bariţiu, care în demnulŭ sĕu discursŭ de apĕrare le-a ţinutŭ înaintea ochilorŭ istoria trecutului, a suferinţelorŭ nóstre, în care se oglindéză faptele lorŭ şi dreptatea maghiară. Despotismulŭ lorŭ este demascatŭ. Hinc illae lacrimae! (Va urmá).

Din parlamentulŭ românŭ.

(Urmare.)

D. Mârzescu s'a agăţatŭ întâiaşĭ dată de enciclica Primatului nostru în cestiunea dotaţiunei Corónei. Amŭ spusŭ că în privinţa termenilorŭ m'aşŭ uni şi eu cu d-sa, dar nu este unŭ pĕcatŭ mare pe care l'a comisŭ Primatulŭ nostru. A ḑisŭ că enciclica aceea este contra legei, contra Constituţiunei şi contra canónelorŭ. In contra canónelorŭ a citatŭ numai că nu este ḑisŭ: »fraţĭ întru duhulŭ sântŭ'. Dar nu este nicĭ unŭ canonŭ pentru acésta, usurile de felulŭ acesta nu sunt riguróse. Că enciclica Primatului este contra legilorŭ şi a Constituţiunei eu nu o găsescŭ aşa, ci forte la loculŭ ei, în cestiunea dotaţiunei. S'ar putea ḑice că era de prisosŭ, se póte; căcĭ după ce am votatŭ o lege, am discutat'o, la care am luatŭ parte cu toţii — eu am votat'o cu tótă inima şi cu tótă convingerea că bine am făcutŭ şi acéstă convingere o am şi astăḑĭ; — s'a sancţionatŭ de rege, nu mai era nevoe de nicĭ o esplicaţie. Dar că a creḑutŭ mitropolitulŭ că trebue sĕ facă o enciclică, nu este nicĭ unŭ rĕu şi eu îi dau dreptate; pe de altă parte s'a vorbitŭ multe, între altele au eşitŭ unele jurnale cu blestemele vechilorŭ donatorĭ. S'a făcutŭ tapagiu, s'a publicatŭ pe la ţéră, s'a făcutŭ încercărĭ sĕ se adune proteste, şi, cum este ţĕranulŭ simplu în credinţă, a pututŭ sĕ se sperie când i s'a vorbitŭ în felulŭ acesta, despre blestemele cu foculŭ Gheenei, cu despicarea pĕmêntului, cu bubele lui Gheezi, cu sórta lui Iuda Iscariotulŭ, cu sórta jidovilorŭ ce au rĕstignitŭ pe Christosŭ, etc. etc. Ei bine, acésta este una din autorităţile nóste pentru care nu e nevoe nicĭ de Constituţiune nicĭ de nimicŭ. Este o datoriă în legătură cu autoritatea spirituală de a linişti consciinţele, a alina turburările sufletului. (Aplause). Blestemulŭ este mare lucru; eu respectezŭ blestemele şi am convingerea că unŭ blestemŭ făcut din tótă inima şi basatŭ pe adevĕrŭ are efectulŭ lui, (Risete, aplause) şi mĕ temŭ şi eu de asemenea blesteme. Aşa este mai cu sémă la noi. (Istorisesce două casurĭ de deslegare a blăstemului chiar din partea S. Sale.) Incă odată ḑicŭ, că bine a făcutŭ Primatulŭ cu enciclica; nu i-a trebuitŭ nicĭ o autorísaţiune, nicĭ chiar dela Sinodŭ, pentru că are puterea sa spirituală de a linişti duhurile şi spiritele. (Aplause).

Dar, d-lorŭ senatorĭ, sĕ vĕ spunŭ şi altceva: noi avem puterea şi asupra duhurilorŭ necurate. In canóne nu sunt tóte ce trebue unui creştinŭ, în canóne este mai multŭ partea ce se atinge de disciplină; în evangeliă însă sunt principiele după carĭ s'au aşeḑatŭ şi canónele. Vĕ voiu spune dar din evangeliă: etă ce ḑice: »Voi da vouĕ putere a călcá peste şerpĭ, bălaurĭ, scorpii şi peste tótă puterea satanică.« (Aplause). Apoi mai ḑice: »In numele meu şerpĭ şi bălaurĭ veţĭ putea lua şi de veţĭ lua ceva de mórte, însĕ nimicŭ nu vĕ va vătema.« Domnulŭ Mârzescu de două ḑile ne adapă cu paharulŭ sĕu de otravă; sĕ fie însă sigurŭ D-sa că nu ne vomŭ otrăvi, pentru că puterea nóstră este de aiurea. (Aplause.)

D-lorŭ, póte că suntemŭ greşiţĭ ca ómenĭ, acésta este o altă cestiune; póte orĭ cine sĕ arate greşelile mele, sĕ céră destituirea mea, darea în judecată. Acésta o admitŭ, D-lorŭ, este datoria fie-cărui creştinŭ sĕ facă astfelŭ; şi ast-felŭ se şi face când unŭ preotŭ se pórtă rĕu. D-lorŭ, Sinodulŭ care are acestŭ dreptŭ de a judecá pre cei bisericeştĭ este o instituţiune mare, elŭ este consiliulŭ bisericescŭ şi noi suntemŭ în acestŭ consiliu, precum este D. Mârzescu în consiliulŭ universitarŭ. D-lorŭ, eu admitŭ că Sinodulŭ nostru n'a fostŭ la înălţimea misiunei sale. Suntemŭ ómenĭ neînvĕţaţĭ şi póte, sciu eu? nedeprinşĭ cu lucrurĭ marĭ, cu tendinţe marĭ. Se póte. Dar suntemŭ în preḑiua renascerei nóstre. Apoi numai clerulŭ este în acéstă categoriă? (Aplause.) Putemŭ asigura, D-lorŭ, că tóte celelalte ramurĭ ale societăţii nóstre sunt ajunse în perfecţiune? Ei bine! precum pentru tóte celelalte lucrurĭ se cere îndreptare prin interpelaţiune către D-nii miniştrii, înţelegŭ sĕ faceţĭ şi pentru biserică, şi cu acésta mĕ unescŭ şi eu, dar sĕ veniţĭ D-vóstră sĕ faceţĭ din cestiunea bisericei o scenă ridiculă?! Biserica este respectată în tótă lumea. Arătaţi-mĭ o ţéră unde biserica nu a fostŭ respectată. Afară de timpurĭ de revoluţiune, atuncĭ nu se respecta nimica. Dar noi nu vorbimŭ de revoluţiunĭ, ci de starea normală şi de fapte ce trebue sĕ facă ómenii cu minte.

D-lorŭ, ce mai ḑicea D. Mârzescu? D-lui vine şi acusă pe Sântulŭ Sinodŭ pentru memoriulŭ contra papismului. D-lui încă de atuncĭ a calificatŭ acelŭ memoriu de bălaurŭ şi s'a ridicatŭ cu mare furiă contra lui într'o scire a sa publicată în broşură. Acolo a spusŭ între altele că memoriulŭ Sinodului ar fi în contradicţiune cu canónele. Ca argumentŭ despre sciinţa sa canonică şi teologică aduce şi sĕ întemeiază pe aceea, că D-sa este feciorŭ de popă; că a fostŭ anagnostŭ la mitropolitulŭ Veniaminŭ; că a ţinutŭ cartea mitropolitului Veniaminŭ, când leturghisia şi că l'a şi sărutatŭ mitropolitulŭ Veniaminŭ! (Ilaritate, aplause), şi după aceea a venitŭ vremea sĕ ne vorbéscă şi de legende cu dracĭ. Ei bine! D-lorŭ, avemŭ putere şi peste dracĭ (Ilaritate.) Dracii sunt de multe felurĭ: este scaraoschi, ucigăl-tóca, ducă-se pe pustii, etc. etc. Póte că D. Mârzescu nu crede că suntŭ dracĭ, dar eu credŭ, şi nu numai că credŭ, dar 'i şi vĕdŭ Domnilorŭ! (Aplause, mare ilaritate. Punêndu'şĭ potcapiulŭ pe cărţile D lui Mârzescŭ de pe tribună). Sĕ mĕ erte D. Mârzescu a'mĭ pune potcapiulŭ meu călugărescŭ pe cărţile D-sale advocăţeştĭ, căcĭ nu am altŭ locŭ. (Va urmá).

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Viena, 20 Ianuarie. — Maiestatea Sa esprimà telegrafice părechei regale spaniole, cu ocasiunea nenorocirilorŭ din Spania, părerea sa de rĕu şi dăruì jertfelorŭ cutremurului douĕḑecĭ de mii de francĭ.

Berlin, 20 Ianuarie. — La desbaterea bugetului în camera deputaţilorŭ, ministrulŭ de finanţe arată că escedentulŭ totalŭ alŭ anului bugetarŭ 1883/4 este de 20 milióne, care se voŭ întrebuinţa pentru ştergerea datoriilorŭ căilorŭ ferate.

Hanheim, 20 Ianuarie. — In Hochheim s'a arestatŭ unŭ meseriaşŭ, găsitŭ fără hârtii de legitimare, care a împuşcatŭ cu revolverulŭ asupra gendarmului. S'au găsitŭ la elŭ patróne şi sume mai marĭ de banĭ. Refusă de a da amĕnunte.

DIVERSE.

O aventură neplăcută. — Comerciantulŭ Carolŭ A. stabilitŭ în Austria de susŭ a plecatŭ la 17 Ianuariu n. din Steyr la Viena. Comerciantulŭ se aflá într'unŭ cupeu de clasa I. în societatea unei fete fórte frumóse ca de vr'o 18 anĭ, cu care începù o conversaţiune animată. In cursulŭ vorbirei, A. oferì tovarăşei sale o ţigară. Dar abia scóse cutia din buzunarŭ, când domnişóra începù a dá semne de nedumerire şi-şĭ esprimà dorinţa d'a deschide feréstra cupeului. Ea privì câteva momente afară, apoi se ridicà pe marginea ferestri voindŭ sĕ s'arunce afară din cupeu. A. observà acésta, se repeḑì la fată şi isbutì a o prinde de picióre. O luptă disperată începù între vânjosulŭ bărbatŭ şi între fată, care atêrna afară pe feréstră mai cu intregŭ corpulŭ nevoindŭ sĕ fie mântuită. Ea începù sĕ strige: »Vrea sĕ mĕ omóre! Ajutorŭ, ajutorŭ!« Aceste strigăte zăpăcì şi mai multŭ pe A., dar cugetulŭ, că trebue sĕ mântuiască pe acéstă fată, nu numai pentru a scăpa de mórte o viaţă de omŭ, dar şi ca sĕ nu cadă nenorocirea asupra lui, îi dedù putere şi mai mare. Unŭ sfertŭ de oră durà lupta. Prin tóte staţiunile pe unde trecea trenulŭ, personalulŭ acelora alerga sĕ vadă ce e, pănă ce înfine călĕtorii observară cu spaimă ce se petrecea şi abia putură face cunoscutŭ conductorului, care opri trenulŭ în mijloculŭ câmpului. Fata fù mântuită şi dusă înt'altŭ cupeu. Ajungêndŭ în Viena, unde şi sosiseră telegrame dela diferite staţiunĭ, A. şi fata furà duşĭ în camera inspectorului poliţienescŭ, ca sĕ dea amĕnunte. Fata, care era cam escentrică şi suferea de istericale, spuse că s'a temutŭ că cutia lui A. conţinea narcoticŭ cu care elŭ voia s'o adórmă. A. dovedi numai decâtŭ neadevĕrulŭ acestei declarărĭ şi astfelŭ scăpà bietulŭ cu spaima şi cu hotărîrea d'a nu'şĭ mai face de vorbă altădată cu ‚istericósele.« Fata era o baronésă din München, care călĕtorea prin Viena în Polonia.

Beţivulŭ şi căciula. — Unŭ beţivŭ, căḑêndu'i căciula din capŭ, îi adreséză următórele cuvinte:

— Ai căḑutŭ, nenorocito!.... ai vrea sĕ te iau de josŭ!... Dér décă te-oi lua am sĕ cadŭ eu.... şi tu nu poţĭ sĕ mĕ scolĭ de josŭ.... atuncĭ eu nu voiu sĕ te iau.

In urmă se depărtéză aruncêndŭ o privire de adio căciulei séle.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

---

mĕ plimbŭ într'una de doi anĭ de ḑile şi mai bine, şi sciţĭ ce rĕspunsŭ îţĭ dă?.... ‚Că se răfuesce, când s'o răfui şi comitetulŭ, care a aranjatŭ petrecerile de acum nu sciu câtă vreme, când a fostŭ Asociaţiunea la Braşovŭ!«

Adecă ḑĕu, dómnelorŭ şi domnilorŭ, décă cunósceţĭ care-va pe vre-unulŭ din comitetulŭ ĕsta cu pricina, spuneţi-i sĕ'şĭ dea séma odată pentru D-ḑeu, nu pentru altceva, decâtŭ numai sĕ nu mai aibă ce ḑice d-lŭ Cutare, când m'oi mai duce la elŭ cu socotéla!... N'o avé ce'mĭ mai ḑice?... Da cum ciorile sĕ n'aibă?.... Mi-o ḑice şi elŭ ca cei mai mulţĭ dintre aceia, carĭ vĕdŭ, că au sfêrşit'o cu minciunile: ‚Lasă-mĕ'n pace!«

Ḑĕu, domnilorŭ şi cocónelorŭ, vorbele astea le-am auḑitŭ de atâtea orĭ, încâtŭ a trebuitŭ sĕ facŭ nisce versurĭ cu ele!.... Voiţĭ, sĕ le auḑiţĭ?.... Iată-le: (cântă.)

(Melodiă nouă.)

Mĕ rogŭ niţelŭ de ascultare,
Unŭ lucru a vĕ spune voiŭ.
E obiceiu în lumea mare
Şi prin urmare şi la noi
Se ḑicĭ, ceva când nu'ţĭ prea place:
Lasă-mĕ'n pace! Lasă-mĕ'n pace! etc. etc.

Ei, dar eu m'am pusŭ la taifasŭ cu d-vóstvă, ş'am uitatŭ, că deséră avemŭ petrecere colegială la Nr. I.*) Adio, suntŭ angajatŭ la cvadrilŭ! (etc.)

*) Nr. I. este unŭ hotelŭ în Braşovŭ.

VIII.

Multŭ preţuită adunare,
Ar fi cu putinţă óre,
Ca noi acuma sĕ sfêrşimŭ
Ş'o vorbă sĕ nu pomenimŭ
Şi pentru sexulŭ celŭ frumosŭ?.....
Anume cu-atâtŭ mai vêrtosŭ,
Căci e de obşte cunoscutŭ,
Că acestŭ sexŭ de totŭ plăcutŭ,
Câtŭ a ţinutŭ a mea domnire
A pusŭ pe toţĭ, ḑĕu, în uimire
Prin zelulŭ neobicinuitŭ,
Pe care ni l'a doveditŭ
Atâtŭ pe la reuniunĭ,
Câtŭ şi cu alte — ocasiunĭ.
Ar fi, credŭ, lucru necompletŭ,
De n'am vedé ş'acestŭ buchetŭ! —
Scusaţĭ decĭ, décă îndrăsnescŭ,
Ca se mĕ mai obrăsnicescŭ
O clipă, două sĕ vĕ ceiu,
Căcĭ apoi de sigurŭ încheiu!

(Urméză scena relativă la întrunirile cocónelorŭ. Unŭ domnŭ însuratŭ se plânge către altulŭ neînsuratŭ, cĕ nevastă-sa şi fie-sa îşĭ perdŭ vremea cu cărţĭ de cetitŭ şi prin clubur̆ literare. Neînsuratulŭ îi spune, că sĕ-i pară bine, décă-şĭ perdŭ vremea cu cărţĭ de acestea şi nu cu cărţĭ de jocŭ, cum facŭ unele dintre cocóne).

IX.

Decĭ, domnilorŭ, toţĭ aţĭ vĕḑutŭ,
Câte de tóte am făcutŭ
Atâtŭ în chestii generale,
Câtŭ şi în d'ăstea mai locale.
Ergo acela ce susţine,
Că eu pe lume nicĭ unŭ bine
In urma mea nu am lăsatŭ,
Nu spune lucru-adevĕratŭ,
Ci sigurŭ, mĕ calumniază,
Fiindŭ că mĕ invidiază!....

(Se aude bătêndŭ 12 óre).

Dar ce audŭ?... Amarŭ de mine!
Al meu duşmanŭ, ah, iată'lŭ vine!...

Plecăciune eu trebue sĕ-mĭ iau catrafusele! (ese).

Scena se iluminéză, musica începe a cântá şi Anulŭ nou (1885) se ivesce şi începe a aruncá printre publicŭ florĭ şi bombóne.

Anulŭ nou:

La anulŭ şi la mulţĭ anĭ!...
Veseliă şi sănĕtate!...
Sĕ vĕ fie casa casă şi masa masă!

(Incheiere).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—
Rentă de aurŭ 4% . . .	96.35
Rentă de hârtiă 5% . .	92.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.50
Bonurĭ rurale ungare . .	101.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.—
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.—
Renta de hârtiă austriacă	83.—
Renta de arg. austr. . .	83.80
Renta de aurŭ austr. . .	106.20
Losurile din 1860 . . .	137 60
Acţiunile băncei austro-ungare	863.—
Act. băncei de creditŭ ung.	312.—
Act. băncei de creditŭ austr.	301.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Napoleon-d'orĭ	9.78½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.35
Londra 10 Livres sterlinge	123.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Ianuarie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	87½	88
Renta rom. amort. (5%) . .	92	93
» convert. (6%) . .	85	86
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	95	96
» „ „ (5%) . .	79	80
» » urban (7%) . .	90	92
» » » (6%) . .	85	87
» » » (5%) . .	77	78
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	—
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	17½%	18%
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 20 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.44½	Vênd.	8.46
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.75	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	127· 5	„	128· 5
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile 1884, sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile 1884, care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uiora	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenu de persóne	Trenu omnibus	Trenu omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenu omnibus	Trenu de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.